

Številka: 00104-238/2020/11

Datum: 30. 7. 2020

Odgovor na poslansko vprašanje dr. Franca Trčka v zvezi s financiranjem znanstveno-raziskovalne sfere

Poslanec Državnega zbora Republike Slovenije dr. Franc Trček je na Vlado Republike Slovenije naslovil naslednje vprašanje v zvezi s financiranjem znanstveno-raziskovalne sfere:

»Razvoj slovenskega gospodarstva v časih po covid-19 lockdown bi moral v večji meri temeljiti na spoznanjih slovenske znanosti, kar tudi pomeni, da potrebujemo izdatno povečano financiranje znanstveno-raziskovalne sfere.

Vlado sprašujem:

- Koliko sredstev bo v rebalansu proračuna namenjeno znanstveno-raziskovalni sferi?
- Kakšna je srednjeročna konstrukcija financiranja znanstveno-raziskovalne sfere do leta 2025?
- Katera tozadevni projekti se bodo financirali iz EU razširjene (RRF) kohezijske ovojnice?»

Vlada Republike Slovenije v nadaljevanju odgovarja:

Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Vlada) se zaveda, da so naložbe v znanstveno-raziskovalno dejavnost pomemben element napredne družbe, ki temelji na znanju. Zadnja izkušnja z epidemijo nalezljive bolezni COVID-19 je to dejstvo še dodatno potrdila. Poleg zagotavljanja ustrezne višine sredstev za znanstveno-raziskovalno dejavnost je izjemnega pomena tudi stabilnost financiranja. Znanstveno-raziskovalna dejavnost se mora namreč izvajati kontinuirano skozi daljše obdobje in zaradi zagotavljanja ustreznega razvoja ne sme biti izpostavljena negotovosti večjega nihanja v financiranju. Samo v predvidljivem sistemu je namreč mogoče strateško načrtovati skladen razvoj znanstveno-raziskovalnih kapacitet (ljudi, infrastrukture, ...) ter ciljno razvijati tudi sodelovanja in povezovanje (z gospodarstvom in drugimi raziskovalnimi institucijami). Na takšen način so načrtovani tudi zadnji državni proračuni, vključno s proračunoma za leti 2020 in 2021.

Cilj Raziskovalne in inovacijske strategije Slovenije 2011–2020 (Resolucija o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011–2020 (Uradni list RS, št. 43/11)), ki je hkrati tudi evropski cilj glede višine financiranja znanstveno-raziskovalne dejavnosti, je financiranje v višini vsaj 3 % BDP, od tega vsaj 1 % BDP iz javnih sredstev in vsaj 2 % BDP iz gospodarstva. Slovenija se je v zadnjih letih od tega cilja

oddaljevala, v letih 2011–2015 predvsem zaradi zmanjšane vložitve javnih sredstev, v zadnjih letih pa zaradi znižanja gospodarskih vložitve v znanstveno-raziskovalno dejavnost. V letu 2018 so bila vložitve v znanstveno-raziskovalno dejavnost na ravni Slovenije v višini 1,95 % BDP, od tega 0,5 % iz javnih sredstev.

Glede višine sredstev, ki bodo v rebalansu proračuna namenjena znanstveno-raziskovalni dejavnosti, konkretnega odgovora v danem trenutku še ni možno podati, saj Vlada še ni sprejela razreza proračunskih izdatkov po posameznih resorjih, prav tako tudi ni sprejela izhodišč, na podlagi katerih se bo pripravil rebalans za leto 2020. Ob tem pa je treba tudi poudariti, da se Vlada zaveda pomembnosti znanstveno-raziskovalne sfere in bo razvoju le-te namenila največji možen obseg sredstev, ki je, glede na javnofinančne predpise in proračunske zmožnosti, mogoč.

Srednjeročno financiranje je odvisno od več dejavnikov, med drugim tudi od makroekonomskih razmer v Sloveniji, hkrati pa je treba tudi upoštevati in spoštovati Zakon o fiskalnem pravilu ter Odlok o okviru za pripravo proračunov sektorja država, ki določa zgornji obseg izdatkov za državni proračun.

Sredstva evropske kohezijske politike bodo tudi v nadaljnjih letih predstavljala pomembno dopolnitev nacionalnega financiranja znanstveno-raziskovalne in inovacijske dejavnosti. V izhodišču so ta sredstva namenjena uresničevanju Cilja politike 1 – Pametna Evropa prek izvajanja strategij pametne specializacije, vsebinsko predvsem povezovanju in sodelovanju institucij znanja (raziskovalnih organizacij in univerz) z gospodarstvom, boljšemu prenosu znanja in krepitvi kapacitet za raziskave (krepitev raziskovalne infrastrukture) ter posledično dvigu konkurenčnosti gospodarstva. Pomembno prispevajo k razvoju znanstvene odličnosti in inovativnosti. Tako bodo aktivnosti usmerjene predvsem v:

- a) krepitev kadrov za raziskave (raziskovalci na začetku kariere),
- b) krepitev raziskovalnih infrastruktur ter njihova vpetost v mednarodno okolje,
- c) krepitev sistema prenosa znanja in tehnologij,
- č) sodelovalne projekte med raziskovalno sfero in gospodarstvom.

Posebna pozornost pa bo namenjena projektom, ki prinašajo sinergije med različnimi viri financiranja (predvsem komplementarnost s programom Obzorje Evropa), saj tako pomembno dvignemo učinkovitost porabe sredstev in izgradimo kapaciteto za konkurenčno umeščanje slovenskih raziskovalnih institucij ter raziskovalcev v evropski in globalni prostor.

Vlada Republike Slovenije se zaveda, da je znanstvena odličnost predpogoj za umeščanje v širši prostor, zato bo poseben izziv predstavljal razvoj znanstvene odličnosti v vseh institucijah, ki imajo potencial za razvoj v odlične institucije, ali pa to že so in je treba njihov potencial predvsem dodatno nadgraditi in dopolniti.